

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Communi Dedicacionis Ecclesiæ. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

Lectiones secundi Nocturni pro Marr. non vidua additæ sunt ab Urbano VIII.

5 Sanctæ mulieres, nec Virgines, nec Martyres, idem habent Officium cum præcedentibus non Virginibus; sed à Pio V. habent Capitula Horarum, *Mulierem fortem*, &c. tum Lectiones secundi Nocturni ex S. Ambrosio. Additus est à Clemente VIII. Hymnus in Vesp. *Fortè virili pectore*, cum Antiph. ad *Magnificat* aptiore, tum in primis tum in secundis Vesp. addidit aliã ad Laudes Urbanus VIII. Mirantur non pauci, quod in Officio dicatur adhuc, *Veni sponsa Christi*, nimirum in 3. Nocturno: sed ea spontè retenta est, recitanda noctu, ne sancta mulier, non virgo, reiecta videatur à nuptijs Christi spiritalibus, quibus & ipsa gaudet occultiore modo.

6 Si fuerint plures, nihil mutatur, præter Orationem; & si plures sint Virgines, habent propriam Antiphonam ad utrasque Vesperas & Laudes pro Canticis Euangelicis: *Prudentes Virgines*, &c.

7 Oratio, *Deus, qui inter cetera potentia tua*, &c. habetur in Sacram. Greg. item ibid. *Indulgentiam nobis Domine*, &c. quæ in concursu, seu in occurſu duarum Virginum, seu Sanctarum mulierum, poterit dici ad varietatem, tacitis titulis *Virginis & Martyris*.

De Communi Dedicacionis
Ecclesiæ.

C A P. V.

Ecclésiæ materiali duo accidunt in ordine ad horas Canonicas, nimirum Titulus, & Dedicatio; quæ differunt, & conveniunt in multis.

Titulus Ecclesiæ est, à quo denominatur Ecclesia, puta S. Salvatoris, sancti Bartholomæi, & similia: antiquitus enim Ecclesiæ in Vrbe per Titulos distinguebatur. qua de re Baron. in *Not. Martyrolog. 26. Iulij fufius*. Hoc loco breuiter accipe, Lector, Titulum, & Ecclesiam esse idem; eò quòd in loco Ecclesiæ construendæ figebatur Crux in Titulum, Ord. Rom. *cap. de Edif. Ecclesiæ*. Romæ item, ex antiqua loquendi consuetudine, non omnis Ecclesia Titulus dicebatur, sed tantum insigniores Ecclesiæ, quibus præficerentur Cardinales; unde Titulus Pastoris dicta est Ecclesia sanctæ Pudencianæ, in *Martyrol. 20. Iunij*, & Titulus Eudoxiæ Ecclesia sancti Petri ad Vincula. Euaristus autem diuisit in Vrbe Titulos Presbyteris, hoc est, multiplicauit Ecclesias, quæ dictæ sunt Tituli, accepta nomenclatura à rebus fiscalibus. Tituli namque impositione rem sibi Fiscus vendicabat, & Principi consecrabat: & erant hi Tituli vela quædam, quæ regiam repræsentabant potestatem cum imagine vel nomine Imperatoris; cortinæ regis, apud Ambr. *Epistola ad Marcellinam*. quamquam notabantur etiam litteris, ex August. in *Psal. 21. Exposit. 2.* quos Titulos vetuit imponi Ecclesiasticis rebus S. Gregorius libro 5. *Epistola 44.* qui optime norat Titulos Ecclesiasticos diuersos esse à fiscalibus: hi ergo vela erant, illi verò signum Crucis. Præterea Ecclesia dicta est Titulus; quia, qui eidem adscriberetur Presbyter, ab ea nomen Titulumque accipiebat, ut eius loci diceretur Presbyter (quod & hodie) inter Cardinales. Fufius hæc idem Baron. *Tom. 2. Annalium anno 112.* Titularis ergo Ecclesiæ

clesia est ille Sanctus, à quo Titulus seu Ecclesia denominationem habet.

2 Dedicatio verò Ecclesie est ipsamet consecratio facta ab Episcopo, vt in Pontificali, quæ ita recolitur quotianis, vt natalis dicatur dies, ex sancto Leone *Sermone de Machabais*, dedicati templi, Bellarm. *de Cultu Sanctorum* l. 3. cap. 5. De more antiquo fuit introducta, ex Eusebio *lib. 9. Histor. cap. 10.* Festum autem Dedicacionis dignius est quàm Sancti Patroni loci, seu Titularis Ecclesie, vt probauimus *Sectio- ne 3. cap. 8. num. 7. pag. 29.*

3 Conueniunt in his. Sunt enim primæ classis; habent Octauam; celebrari possunt infra Octauam Epiphaniæ; item in Dominicis secundæ classis: in eisdem, si Vigilia occurrat, nihil fit de ea, nec etiam in Laudibus. Habent primas Vesperas integras, etiam in secundis Vesperis diei Octauæ Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi, cum alijs priuilegijs Festorum primæ classis. Sed iam dicamus de sola Dedicacione.

4 Si contingat dedicari Ecclesiam in aliquo Festo ex solemnioribus, ne quotannis occurrentia duo Festa se inuicem impediunt, potest Consecrator decernere alium diem ad celebrandû anniuersariam Dedicacionem Ecclesie; puta, vel diem Dominicû proximiorum, vel alium adeò commodum, vt possint Octauæ celebrari liberius, & populus, præsertim rusticus, maiori frequentia colere Festum possit. Translationem verò eiusmodi à Consecratore posse fieri ex iusta causa, decreuit sacra Congregatio Rituum die 19. *Februarij* 1585. vt refert Paulus Piascius *in sua Praxi part. 1. cap. 5. n. 8. §. Diem.* & Congregatio item Cardinalium super negotia Episcoporum, respondens

hac de re Episcopo Bissinen. die 14. *Februarij eiusdem anni, citato Spec. Con- sil. 4. par. 3. Rubr. 52.* Extra actum verò Consecrationis non potest ampliùs mutari Festum, inconsulata sancta Sede Apostolica: quæ 16. *Octobris* 1604. iussit fieri de Dedicacione Ecclesie in ipsamet die Natiuitatis beatæ Virginis, in qua accidit Consecratio; & duas potius cõtari Missas de duobus Festis, seruata in reliquis Rubrica de Concurrentia Octauarum.

5 Præter propriæ Ecclesie Dedicacionem, celebrari quoque debet anniuersaria Dedicatio Ecclesie Cathedralis; in ciuitate quidem cum Octaua, in Diocesi sine Octaua, ex Decreto sacre Rituum Congregationis 2. *May* 1619. erit tamen in Diocesi quoque primæ classis Festum, instar eorum quæ transferuntur vltra Octauam, & sine Octaua celebrantur; vel vti Festum Patroni loci, quod celebrari debet à Regularibus, qui tamen non tenentur ad Octauam celebrandam. Neque tenentur ijdem ad hoc Festum Dedicacionis Ecclesie Cathedralis, nisi ex quadam congruentia, & præsertim, si populare sit Festum, non Cleri tantum: ob rationem allatam supra, cum de Patrono loci ageremus. Quod si concurrant, seu occurrant Dedicacionum Festa, vel Octauæ, pro varietate Orationum, sumi ea poterit, quæ assignata est ipsi diei Dedicacionis: quod additum fuit Rubricæ in postrema Breuiarij recognitione.

6 Occurrentibus autem Dedicacione propriæ, & Dedicacione Cathedralis Ecclesie, eodem die, quænam erit celebranda? Rota Rom. *Decis. 616. num. 1. & per totum in recentior. par. 1.* definit, præferendam esse Dedicacionem propriæ Ecclesie: quare de hac fiet

fiet Officium infra Octauam cum commem. Octauæ Dedic. Cathedralis, translato Festo altero in primam diem non impediam. Neque dixerim, esse communia priuilegia hisce duabus Dedicationibus, quæ Dedicationi propriæ Ecclesiæ data sunt, nisi nouo Decreto fiant communia; puta, si occurrant infra Octauam Epiphaniæ.

7 Officium Dedicationis est Duplex maius apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* cum Octaua, *ibidem*: ubi & indicat Officium, quo nunc utimur, *cap. 48.* Psalmos notans resonantes portas, atria, & ædificia. Concordamus cum Breu. M. S. & edito 1550. quod est uicinius Concil. Trident. & Pio V. restituenti Breuiarium Romanum: neque Pius mutauit, nisi de more suo Lectiones primi Nocturni, ut essent de Scriptura, iuxta Regulam antiquam Romanam, ex Radulpho *Proposit. 11.* addiditque Lectiones varias pro tota Octaua, & Orationem propriam pro ipso die Dedicationis. Atque ex hac Octaua, quam non habent alia Sanctorum Communia, cum Lectionibus unicuique diei assignatis, colligitur eiusdem Festi excellentia & dignitas super alias Octauas Sanctorum, quæ celebrantur cum Lectionibus de Communi sumptis. De Antiphona & Psalmo, *Qui habitat*, in 3. Nocturno, uide quæ diximus *Sect. 5. c. 7. n. 12. pag. 75.* Contra regulam commune Breuiarij, Responsorium breue ad Sextam non sumitur à secundo Versu Nocturnorum Matutini; quia hic Versus non potest diuidi in prima sui parte ut alij Versus, & ideo uicillius dicitur, *Locus iste*, &c. Habes alia de Dedicat. Eccles. in primo Tomo *pag. 293.*

De Officio B. Mariæ in Sabbato.

CAP. VI.

1 **S**abbatum dicatum esse B. Virgini constat, & docuimus Tomo primo *pag. 7.* meminitque huius ritus Microlog. *cap. 60.* & Urbanus II. contemporaneus Micrologo in Concilio Claramont anno 1096. Officium in Sabbato beatæ Virgini Decreto suo destinauit, Radulph. *Propos. 20.* Non est ergo uotiuum, ut aliqui scripserunt, sed præceptiuum, quod habet originem improprie à voto Ecclesiæ, si uotiuum contendas esse.

2 Ritus Officij est ad modum Festi Simplicis, quod optabat Radulph. *ibidem*: nec tamen apparet, quo ritu tunc temporis Officium fieret de beata Virgine hac die; sed neque reperitur Officium hoc in Sabbato in Breu. M. S. Et fortasse id causæ fuit; quia ante Pium V. tenebatur Clerus ad recitationem quotidianam Officij parui beatæ Mariæ, unâ cum Officio Domini: quam obligationem abrogauit Pius in Bulla ante Breuiarium posita.

3 Quare totum hoc Officium cum Lectionibus sanctorum Patrum singulo mense pro uarietate legendis, iussu Pij V. fuit compositum, & editum. Clemens VIII. illud recognouit, mutata tantum Lectione pro mense Aprilis, quæ erant sancti Epiphaniij, nunc uero S. Hieronymi.

4 Fit autem in omnibus Sabbatis non impeditis Officio quoad ritum digniori; quale est etiam Feriæ maioris, aut Dominicæ anticipatæ, quæ scilicet suum non habet locum, ut diximus *Sect. 3. c. 5. num. 9. pag. 25.* quam quidam nimis pij erga B. Virginem anticipare uellent in alia Feriâ, nimium amantes sui, ne Sabbati Officium recitent